

Lathund för politisk påverkan

Nedan presenteras en rad punkter att tänka på vid planering av att arbeta för att nå politiker och tjänstepersoner som är viktiga i frågor som rör Neuroförbundets medlemmar. Punkterna ska inte betraktas som absoluta regler utan de är tänkta som underlag och inspiration i arbetet.

Bestäm det övergripande målet

För att åstadkomma en förändring måste målet med arbetet vara tydligt. Att enbart få upp en viktig fråga "på agendan" är oftast en dålig förutsättning för ett effektivt påverkansarbete eftersom det målet saknar inriktning och framåt driv. Målet bör vara realistiskt och politiskt förankrat, inte något som är omöjligt att uppnå.

Identifiera och precisera önskade förändringar/beslut

De övergripande målen ska brytas ner till konkreta förändringar som ska uppnås och politiska beslut som ska fattas. Det kan även handla om att bibehålla nuläget och inte få försämrade förutsättningar (exempelvis ett befintligt stöd), om en förändring är på gång som skulle ge sämre villkor för Neuroförbundets medlemmar. Ju mer tydlig det går att vara, desto lättare är det att lägga upp arbetet.

Ta inte fram för många olika lösningar och förslag eftersom du då tvingar beslutsfattaren att göra prioriteringar. Det är bättre att du genomför denna analys och presenterar förslagen. Först om dessa helt avfärdas bör man lyfta fram alternativ.

Kartlägg den formella beslutsprocessen

För att kunna påverka i en fråga måste hela den beslutsprocessen kartläggas. Börja med det sista och avgörande beslutet och arbeta sedan bakåt i tiden. När läggs förslaget fram, är det kommunfullmäktige eller regionfullmäktige som beslutar? Tas beslutet i en kommunal nämnd? Vem sitter där från de olika partierna? Vilka ska vi träffa innan de tar beslutet? Om de avgörande besluten ska fattas av myndigheter krävs att även dessa beslutsfattare samt instruktioner och regleringsbrev till myndigheterna kartläggs, detta görs då bäst av Neuroförbundet centralt med stöd av förbundets kansli.

Kartlägg den informella beslutsprocessen

För att kunna påverka inför att ett förslag tas fram och dess inriktning när processen påbörjats krävs också en kartläggning av den informella

beslutsprocessen. Vilka aktörer har stort inflytande över de formella beslutsfattarna och hur ser processerna ut i de berörda politiska partierna?

Finns det mötestillfällen eller andra tillfällen som kan påverka den formella beslutsgången, som man måste ta ställning till? Ett parti som har kongress, landsmöte eller motsvarande kan komma att byta åsikt under en pågående process. Därmed blir besluten på dessa möten ibland avgörande för det slutgiltiga ställningstagandet. Pågår det en regional eller lokal debatt i frågan som Neuroförbundet kan påverka och delta i?

Identifiera beslutsfattarna och deras politiska mål

När de formella och informella beslutsprocesserna är kartlagda är det dags att gå igenom de formella beslutsfattarna samt deras närmaste tjänstemän. Ta reda på vad de har haft för uppdrag tidigare, vad de sagt tidigare och vilka löften de avlagt i den fråga som du vill påverka i. Studera även berörda politiska partiers tidigare uttalanden och generella linje i den aktuella frågan.

Gör en spelplansanalys

Kartlägg andra aktörer med intresse i frågan. Identifiera möjliga med- och motaktörer samt vilka av dessa som beslutsfattarna lyssnar på.

Spelplansanalysen kan delas in i kommunal nivå, regional nivå, nationell nivå och EU-nivå. Använd med fördel följande modell för din kartläggning.

	Medaktörer	Motaktörer
Stort inflytande		
Litet inflytande		

Med denna modell för en grundläggande spelplansanalys blir det lättare att identifiera:

- vilka som du i första hand bör samarbeta med (övre vänstra hörnet),
- vilkas argumentation du framför allt måste kunna bemöta (övre högra hörnet),
- vilka som du kan samarbeta med om du har tid (nedre vänstra hörnet),
- vilka som du endast behöver bevaka så att de inte får inflytande (nedre högra hörnet).

Fastställ primära och sekundära målgrupper

Med utgångspunkt i spelplansanalysen samt kartläggningen av beslutsfattare kan du definiera dina primära och sekundära målgrupper för arbetet. Även dessa kan delas in i kommunal nivå, regional nivå, nationell nivå och EU-nivå.

Ta fram och anpassa budskap

Utifrån mål, önskade beslut samt spelplansanalysen tar du sedan fram grundläggande budskap för arbetet. Uttryck dem gärna i form av svar på politiska löften och med utgångspunkt i ett allmänintresse. Vem utöver Neuroförbundet drar nytta av de förslag du för fram? Kan du bygga allianser med andra organisationer?

Begränsa antalet budskap, för att underlätta för beslutsfattare att ta till sig dina ståndpunkter. Se till att underbygga argumentationen med fakta, gärna från källor som mottagaren själv har använt sig av.

Ett mindre antal budskap underlättar också för den egna organisationen att ”tala med en röst”.

Ta fram en konkret plan över aktiviteter

Ta fram en plan för arbetet som i korthet innehåller stegen ovan för att underlätta för alla berörda att förstå processen och för att underlätta den politiska förankringen. Tillsammans med en genomgång av interna och externa beslutstillfällen samt möjliga tidpunkter för egna aktiviteter utgör detta grunden för en konkret plan med aktiviteter. Denna bör löpande utvärderas och revideras utifrån förändringar i omvärlden samt vilka argument och aktiviteter som fungerar bra respektive mindre bra i planen.

Förankra internt

Den framtagna planen kommuniceras och förankras internt.

Det finns flera syften med detta:

- Att informera om att arbetet utförs samt vilka som uppvaktas för att minimera risken att organisationen uppvaktar samma personer i olika frågor, utan kunskap om varandras arbete
- Att samtliga företrädare för organisationen ska kunna presentera huvudbudskapen vid eventuella träffar med beslutsfattare

- Att andra delar av organisationen kan bidra med nya perspektiv som utvecklar arbetet

Resultat och aktiviteter från arbetet bör kommuniceras löpande för att hålla medarbetare uppdaterade om processen och påminna om budskapen.

Håll flera dörrar öppna

I beslut som ska fattas under en mandatperiod eller inom en kort tid är det oftast mest rationellt att fokusera på styrande politiker i majoritet. Medan ett långsiktigt arbete även måste inkludera oppositionen. Möjligheterna till detta ökar vid minoritetsstyre som kräver kontinuerliga kompromisser eftersom det då finns många möjliga aktörer att samarbeta med. En opposition kan också vara viktig för att skapa uppmärksamhet kring problem i en fråga. Men man bör vara noga med att inte liera sig för nära kritikerna eftersom det kan påverka de egna möjligheterna till inflytande negativt.

Ofta är det enklare för politiker på regional nivå att få till en träff med nationella politiker från det egna partiet.

Samla argument i enkel rapport

Ta fram en enkel rapport med era huvudbudskap, argument och föreslagna lösningar som kan lämnas över till berörda beslutsfattare. Använd ett neutralt och sakligt språk och bygg rapporten på fakta från trovärdiga källor. Undvik allmänna och svepande förhoppningar och tydliga partsinlagor som källor.

Använd media och opinioner som verktyg

En fråga som inte står på den politiska dagordningen och inte är aktuell i media är oftast svår att påverka i. Även frågor som står på den politiska dagordningen men inte syns i media är svårarbetade. Även frågor som är centrala i den lokala offentliga debatten kan vara svåra att använda på nationell nivå. Skapa därför opinion i frågan i för relevanta mediala kanaler, allra helst på nationell nivå. Använd framtagna argument och huvudbudskap i debattartiklar, nyheter från verksamheten, deltagande i debatter och seminarier etcetera.

Det finns dock undantag. Den som vill förändra i en fråga som kan bli obekvämt för beslutsfattarna ska inte alltid dra uppmärksamhet till den. I ett sådant fall kan det vara bättre att arbeta för ett genomförande i anslutning till andra stora politiska händelser. Samtidigt gäller oftast att öppenhet kring beslutet minimerar risken för avslöjanden och kritik i efterhand. Nästan allt arbete med intressebevakning behöver därför ha någon form av publik del. För obekväma frågor kan det handla om att förklara och ge sitt stöd till beslutet.

Fira framgångar

I ett långsiktigt arbete mot ett specifikt mål finns en risk för att deltagare tröttnar eller inte ser hur arbetet bidrar till att uppnå målet. Fira därför både genomförda aktiviteter och resultatet av aktiviteterna löpande och utvärdera dessa mot såväl aktivitetsmål som det långsiktiga målet med arbetet.

Följ upp besluten – och börja om

När de formella besluten väl är fattade och börjar gälla är det dags att följa upp resultatet av beslutet. Är den genomförda förändringen tillräcklig, får den önskvärda effekter? Slutsatser från denna utvärdering lägger grunden för nästa omgång av arbetet. Uppnådda segrar måste löpande bevakas och försvaras – om de inte ska riskera att få stryka på foten exempelvis i samband med besparingspaket eller omprioriteringar i politiken.